

Open Access -resurssit ja uusimman tiedon seuraaminen

Sirpa Tarvainen, Hanna Elo, Minna Vanhala-Haukijärvi ja Sanna Remes
2017

Sisältö

1. Esipuhe	3
2. Tiedon etsiminen tietystä temasta.....	4
3. Uusimman tiedon seuraaminen	5

Open Access -resurssit ja uusimman tiedon seuraaminen

Sirpa Tarvainen, Hanna Elo, Minna Vanhala-Haukijärvi ja Sanna Remes

Suomen Puheterapeuttiliitto ry, 2017

1. Esipuhe

Näyttöön perustuva puheterapia rakentuu kolmesta osatekijästä: puheterapeutin kliinisestä kokemuksesta, asiakkaan näkökulman huomioimisesta ja tutkimustiedosta. Kliininen kokemus ja asiakkaan näkökulman huomioiminen ovat työssämme vahvoilla, mutta tutkimustiedon hyödyntämistä hankaloittaa tieteellisten artikkelien maksullisuus. Yliopistosektorilla työskenteleviä lukuun ottamatta harvalla puheterapeutilla on omalta työkoneelta pääsy tieteellisiin tietokantoihin. Tähän dokumenttiin on koottu tietoa niistä resursseista, jotka ovat kaikkien saatavilla. Näitä open access -lähteitä voi käyttää vastausten etsimiseen käytännön työstä nouseviin kysymyksiin ja uusimman tiedon seuraamiseen.

2. Tiedon etsiminen tietystä teemasta

Hakujen tekeminen

- Google scholar
<https://scholar.google.fi/>
Voit etsiä sekä abstrakteja että kokotekstejä hakusanoilla. Voit myös saada ilmoituksia haluamistasi aihealueista.
- Google
<https://www.google.com>
Voit etsiä sekä abstrakteja että kokotekstejä hakusanoilla.

Yliopistojen kirjastot ovat kaikkien käytettävissä. Kirjastoissa voit tehdä hakuja elektronisista tietokannoista (Ebscohost, Web of science, Ovid, PubMed, ProQuest, ERIC jne.) tiettyihin asiasanoihin liittyen.

Ohjeita hakujen tekemiseen löytyy mm. Royal College of Speech and Language Therapists webinaarista "Being Sherlock: Finding the answers to clinical questions" (Youtube <https://www.youtube.com/watch?v=QV2tvE4hsTc>).

Open access ohjelmat

Näitä ohjelmia voi käyttää artikkelien kokotekstien hakemiseen.

- Unpaywall
<http://unpaywall.org/>
Maksuton ohjelma, jonka avulla voit etsiä haluamiasi artikkeleja. Ohjelma löytää maksuttoman version noin 50–70 % etsityistä artikkeleista.
- Open Access Button
<https://openaccessbutton.org/>
Maksuton ohjelma, jonka avulla voit tarkistaa, onko etsimäsi artikkeli avoimesti saatavilla. Tämän ohjelman kautta voit myös tiedustella artikkeleita kirjoittajalta.

Tietokannat

- SpeechBITE - Speech pathology Database for Best Interventions and Treatment Efficacy
<http://speechbite.com/>
Voit etsiä abstrakteja hakusanoilla, osa artikkeleista on vapaasti luettavissa.
- PubMed
<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/>
Voit etsiä sekä abstrakteja että kokotekstejä hakusanoilla.
- Base-tietokanta
<https://www.base-search.net/>
Voit etsiä sekä abstrakteja että kokotekstejä hakusanoilla.
- The communication trust, What works
<http://www.thecommunicationtrust.org.uk/projects/what-works.aspx>
Virtuaalinen kirjasto näyttöön perustuvista kuntoutusmenetelmistä
- Directory of Open Access Journals (DOAJ)
<https://doaj.org/>
Tätä kautta löytyvät lehdet ovat vapaasti luettavissa.

- Free medical journals
<http://www.freemedicaljournals.com/>
Tietokanta, jonka kautta löytyy iso määrä eri alojen open access -lehtiä ja tieto siitä, minkä ajan jälkeen julkaisemisesta artikkelit ovat vapaasti saatavilla (esim. British Medical Journalin kaikki artikkelit ovat heti julkaisemisen jälkeen vapaasti luettavissa, kun taas esim. Pediatrics-lehden artikkelit ovat vapaasti luettavissa 12 kk julkaisemisesta)
- BioMed Central
<http://www.biomedcentral.com/journals>
Julkaisee open access -lehtiä, kuten
 - Journal of Neurodevelopmental Disorders (<https://jneurodevdisorders.biomedcentral.com/>)
 - BMC Neuroscience (<http://bmcneurosci.biomedcentral.com/>)
 - Neural Development (<http://neuraldevelopment.biomedcentral.com/>)
 - Alzheimer's Research & Therapy (<http://alzres.biomedcentral.com/>)
- American Psychological Associationin tietokanta
<http://psycnet.apa.org/index.cfm?fa=browsePA.home&browseBy=subject#>
Sekä maksullisia että open access -lehtiä, esim. The Journal of Speech and Language Pathology – Applied Behavior Analysis
- Plos-lehtitietokanta
<https://www.plos.org/which-journal-is-right-for-me>
 - Plos one
 - Plos Medicine
- Frontiers open access -julkaisija
<http://home.frontiersin.org/>
 - Frontiers in Psychology
 - Frontiers in Aging Neuroscience
 - Frontiers in Behavioral Neuroscience
 - Frontiers in Human Neuroscience

3. Uusimman tiedon seuraaminen

Hoitosuositukset

Suomen Puheterapeuttiliitto

Kielellisen erityisvaikeuden kuntoutus - Hyvät puheterapiakäytännöt

<http://www.puheterapeuttiliitto.fi/fi/puheterapia/hyvat+puheterapiakaytannot/kielellisen+erityisvaikeuden+kuntoutus/>

Käypä hoito:

Puheterapiaan liittyvien diagnoosien hoitosuositukset:

- Kielellinen erityisvaikeus (dysfasia, lapset ja nuoret)
<http://www.kaypahoito.fi/web/kh/suosituksset/suositus?id=hoi50085>
- ADHD (aktiivisuuden ja tarkkaavuuden häiriö, lapset ja nuoret)
- Aivoinfarkti ja TIA
- Aivovammat
- Downin syndrooma
- MS-tauti
- Muistisairaudet
- Parkinsonin tauti

- Purentaelimistön toimintahäiriöt
- Suusyöpä

NICE (National Institute on Health and Care Excellence) Guidance
Puheterapiaan liittyvien diagnoosien hoitosuosituksset:

- Stroke and transient ischaemic attack in over 16s: diagnosis and initial management
- Cerebral palsy in under 25s: assessment and management
- Dementia: supporting people with dementia and their carers in health and social care
- Mental health problems in people with learning disabilities: prevention, assessment and management
- Autism spectrum disorder in adults: diagnosis and management
- Motor neurone disease: assessment and management
- Attention deficit hyperactivity disorder: diagnosis and management
- Cancer of the upper aerodigestive tract: assessment and management in people aged 16 and over
- Challenging behaviour and learning disabilities: prevention and interventions for people with learning disabilities whose behaviour challenges
- Meningitis (bacterial) and meningococcal septicaemia in under 16s: recognition, diagnosis and management
- Gastro-oesophageal reflux disease in children and young people: diagnosis and management
- Multiple sclerosis in adults: management
- Head injury: assessment and early management
- Autism spectrum disorder in under 19s: support and management
- Stroke rehabilitation in adults
- Autism spectrum disorder in under 19s: recognition, referral and diagnosis
- Chronic obstructive pulmonary disease in over 16s: diagnosis and management
- Parkinson's disease in over 20s: diagnosis and management
- Nutrition support for adults: oral nutrition support, enteral tube feeding and parenteral nutrition

Evidence Services

<https://www.evidence.nhs.uk/>

Evidence Search esim. hakusanalla

“Speech and Language therapy Clinical guidelines”

Englanninkielisiä hoitosuosituksia koottuna diagnooseittain tai lääketieteen erikoisalojen mukaan:

<https://patient.info/guidelines>

UK Clinical guidelines

<https://www.guidelinesinpractice.co.uk/>

Guidelines in practice

<https://www.guideline.gov/>

National Guideline Clearinghouse

ASHA (American Speech-Language-Hearing Association)

<http://www.asha.org/>

<http://www.asha.org/uploadedFiles/SLP-Medical-Review-Guidelines.pdf>

Speech-Language Pathology Medical Review Guidelines

http://www.parkinsonnet.info/media/14829977/dutch_slp_guidelines-final.pdf

Guidelines for Speech-Language Therapy in Parkinson's Disease

Dutch Association of Logopedics and Phoniatics

Voit tehdä hakuja myös näiden organisaatioiden nimillä, joskin niiden laatimat suositukset löytyvät yleensä hakutuloksista edellä mainituista listauksista:

The main organisations in the UK involved in writing and publishing guidelines include:

NICE - National Institute for Health and Clinical Excellence

<https://www.nice.org.uk/>

SIGN - Scottish Intercollegiate Guidelines Network

<http://www.sign.ac.uk/>

GAIN - Guidelines and Audit Implementation Network

<https://rqia.org.uk/what-we-do/rqia-clinical-audit-programme/>

[Professional Organisations and Royal Colleges](#)

Sources of clinical guidelines written outside the UK include:

National Guideline Clearinghouse - a US directory of evidence-based clinical practice guidelines

<https://www.guideline.gov/>

New Zealand Guidelines Group - an independent society providing evidence-based technical assistance and clinical guidelines to healthcare organisations, government departments, etc.

<http://www.health.govt.nz/about-ministry/ministry-health-websites/new-zealand-guidelines-group>

The Guidelines International Network - an international not-for-profit association of organisations and individuals involved in clinical practice guidelines

<http://www.g-i-n.net/>

Koulutukset

Kansalliset koulutukset

Järjestäjinä esimerkiksi Puheterapeuttien Kustannus Oy, Suomen Puheterapeuttiliiton paikallisosastot, Puheen ja kielen tutkimuksen yhdistys ry, Niilo Mäki Instituutti, Oppimis- ja ohjauskeskus Valteri, Aluehallintovirasto, Dialogic Partner Oy, Dialogisen puheterapian tuki ry, Suomen orofakiaalisen terapian yhdistys ry, Afasian kuntoutustutkimus ry, Suomen NDT-yhdistys ry, Lastenneurologisen kuntoutuksen yhdistys, Suomen dysfagian kuntoutusyhdistys ry, Suomen änkytysyhdistys ry, Suomen ääniergonomiaseura ry, Sensorisen Integraation Terapian Yhdistys ry, Aivoliitto ry, Suomen Parkinson-liitto ry, Kehitysvammaliitto ry, Tikoteekki, Neuroliitto ry, Autismi- ja Aspergerliitto ry, Kansalaisopistot, Kesäyliopistot, tulkkausalan yritykset (viittomakurssit), Keskuspuiston ammattiopisto, Espoo (sosiaalishaptinen kommunikaatio), puhevammaisten ja viittomakielen tulkkeja kouluttavat oppilaitokset/ammattikorkeakoulut, Evantia kuntoutus Oy, Kommunikointikeskus Kipinä Oy, Lasten Terapiakeskus Terapeija Oy, Tutoris Oy, Voidis Oy.

Kansainväliset koulutukset

Järjestäjänä esimerkiksi IALP - International Association of Logopedics and Phoniatrics; CLOL - Standing Liaison Committee of E.U. Speech and Language Therapists and Logopedists; IASCL - International Association for the Study of Child Language jne.

Webinaarit, online-koulutukset

Järjestäjinä esimerkiksi ASHA - American Speech and Hearing Association ja RCSLT - Royal College of Speech and Language Therapists. Edellisillä on mm. Youtubessa paljon materiaalia.

Uutiskirjeet ja ilmoitukset

Esimerkiksi

- SpeechBITE
<http://speechbite.com/stay-informed/>
- The Communication Trust
<https://www.thecommunicationtrust.org.uk/latest-news/our-newsletters/>
- RCSLT Research Newsletter. To receive it, write a request to lauren.longhurst@rcslt.org. Available to everyone.
- EBP Briefs
<http://www.speechandlanguage.com/ebp-briefs>
- Google scholar
<https://scholar.google.fi/>
Voit luoda hakusanoilla itseäsi kiinnostavista teemoista ilmoituksia, jotka saat viikoittain sähköpostiisi. Näin tiedät mm. onko tietystä aiheesta julkaista hiljattain artikkeleita.
- The informed SLP.
<http://www.theinformedslp.com/>
Joitakin euroja kuukaudessa maksavista uutiskirjeistä saa ymmärrettävässä muodossa tutkimustietoa eri teemoista.

Open access -lehdet

- Autism & Developmental Language Impairment
<http://journals.sagepub.com/home/dli>
- Puhe ja kieli
<https://journal.fi/pk>
- Canadian Journal of Speech-Language Pathology and Audiology
<http://www.cjslpa.ca/>
- International Journal of Speech-Language Pathology
<http://www.tandfonline.com/action/showOpenAccess?journalCode=iasl20>
Joitakin open access-artikkeleita
- ASHA open access-lehti Contemporary Issues in Communication Science and Disorders (CICSD) <http://www.asha.org/Publications/cicsd/>
Artikkeleita vuoteen 2016 saakka

- Stem- spraak- en taalpathologie (abstraktit toisinaan myös englanniksi)
<http://sstp.nl/>

Muita hyödyllisiä sivustoja

- Macquarie University Special Education Centre, näyttöön perustuvia tiivistelmiä kuntoutusmenetelmistä, joihin on syytä suhteutua varauksella tai joita ei suositella.
<http://www.mq.edu.au/research/research-centres-groups-and-facilities/healthy-people/centres/macquarie-university-special-education-centre-musec/community-outreach-overview/musec-briefings?fref=gc&dti=836923419774829>
- Cochrane-katsausten tietokanta
<http://onlinelibrary.wiley.com/book/10.1002/14651858/titles;jsessionid=65B801F6866B93B557115F0EA7E1E08F.f02t04?uuiid=60062526-02a5-4229-9370-9bd9eb7f704d&clearHistory=true&searchKey=60062526-02a5-4229-9370-9bd9eb7f704d>
- Researchgate
Tutkijat lataavat omia artikkeleitaan ja abstraktejaan palveluun, jossa voi myös pyytää koko tekstejä kirjoittajilta. Palvelun käyttö vaatii kirjautumisen.
- We speechies -artikkelikokoelma
http://www.speech-language-therapy.com/index.php?option=com_content&view=article&id=160
Bronwyn Hemsleyn ja Caroline Bowenin WeSpeechies-sivulle linkattuja artikkeleita, joista myös käydään keskustelua twitterissä. Osa artikkeleista on tarjolla vain määräajaksi.
- ASHA Evidence maps
<http://www.asha.org/Evidence-Maps/>
- EBP clinical guidelines database
<http://health.uottawa.ca/rehabguidelines/en/login.php>
- Research support network
<http://resnetslt.blogspot.nl/>
- ERIC
<https://eric.ed.gov/>
Tietokanta, josta pystyy etsimään hakusanoilla artikkeleita, joista on saatavilla kokoteksti.

Verkostoituminen, kollegiaalinen tuki, ideoiden jakaminen

Facebook

Erilaiset ryhmät, kuten SLPs for Evidence Based Practice; Clinical Research for SLPs; Ideoita puheterapiaan; Puheterapeuttien tietotoimisto; Syö ja syötä - ideoita syömisterapiaan; iPad lasten kuntoutuksessa ja opetuksessa; Ammatinharjoittajapuheterapeuttien ryhmä; Mobiililaitteet mahdollistajina; Speech Therapy Ideas jne.

Twitter

Hyvä tapa saada nopeasti uusinta kansainvälistä alaamme liittyvää tietoa kansainvälisistä suosituksista, terminologiasta, kongresseista, artikkeleista jne.

Seuraa esimerkiksi @WeSpeechies, @SusanEbbels, @cristina_mckean, @deevybee, @NatalieMunro3, @oulucrc, @smkunnari, @speechwoman, @lilacCourt, @NicolaBotting, @ADLI_OA, @shaunziegenfusz, @Suze_Freogirl, @RCSLTResearch, @HazelRoddam1, @SirpaTarvainen.

Blogit

Esimerkiksi Kehitysneuropsykologian professorin Dorothy Bishopin blogi, <http://deevybee.blogspot.nl/>, Puhetta terapeutista <http://puhettaterapeutista.fi/>, The ASHA Leader Blog <http://blog.asha.org/> jne.

Logopedian koulutusohjelmat

http://www.helsinki.fi/puhetieteet/esittely/logopedian_esittely.html

<http://www oulu.fi/logopedia/>

<http://www.uta.fi/yky/log/index.html>

<https://www.utu.fi/fi/yksikot/soc/yksikot/logopedia/Sivut/home.aspx>

<http://www.abo.fi/fakultet/logopedi>

Logopedian opinnäytetyöt (väitöskirjat, lisensiaatintyöt, gradut) ovat vapaasti luettavissa yliopistojen kirjastojen sivujen kautta. Niiden yliopistojen kirjastoissa, joissa koulutetaan logopedejä (Helsinki, Oulu, Turku, Åbo Akademi, Tampere), on myös laaja valikoima alan tieteellisiä lehtiä.

Ammatilliset yhdistykset

Esimerkiksi Suomen puheterapeuttiliitto; RCSLT - Royal College of Speech and Language therapists; ASHA - American Speech-Language-Hearing Association; IASLT - Irish association of Speech and language therapists; Speech Pathology Australia; Canadian Association of Speech-Language Pathologists and Audiologists; Svenska Logopedförbundet; NVLF - Nederlandse Vereniging voor Logopedie en Foniatrie; Deutscher Bundesverband für Logopädie e.V.; Deutschschweiser Logopädinnen- en Logopädenverband. Yhdistysten kotisivujen kautta voi löytää mm. hyödyllisiä linkkejä.

Projektit

Esimerkiksi COST action

http://www.cost.eu/COST_Actions/isch/IS1406